

Zdravé město Healthy City WHO

- Zdravé město dle WHO je definováno procesem, nikoli výsledkem
- Zdravé město není město, které dosáhlo určitého zdravotního stavu
- Je si vědomo zdraví a snaží se ho zlepšit Každé město tak může být zdravým městem bez ohledu na jeho aktuální zdravotní stav
- Požadavky jsou:
 - závazek ke zdraví
 - proces a struktura k jeho dosažení

Jedna z definic Zdravého města

- Zdravé město je takové město, které neustále vytváří a zlepšuje své fyzické a sociální prostředí a rozšiřuje zdroje Společenství, které lidem umožňují vzájemně se podporovat při plnění všech funkcí života a rozvíjet svůj maximální potenciál
- WHO / Evropa doporučuje základní model pro zdravé město

Cíle Zdravých měst

- čisté a bezpečné fyzické prostředí vysoké kvality (včetně kvality bydlení)
- ekosystém, který je stabilní nyní a dlouhodobě udržitelný
- silnou, vzájemně se podporující a neexploatační komunitu
- vysoký stupeň účasti občanů a kontroly občany nad rozhodnutími ovlivňujícími jejich životy, zdraví a pohodu/blahobyt
- uspokojení základních potřeb (jídlo, voda, přístřeší, příjem, bezpečnost a práce) pro všechny obyvatele města

Další cíle Zdravých měst

- přístup lidí k širokému spektru zkušeností a zdrojů s možností široké škály kontaktů, interakce a komunikace
- rozmanité, životaschopné a inovativní hospodářství
- propojení s minulostí, s kulturním a biologickým dědictvím obyvatel měst a s dalšími skupinami a jednotlivci
- formu, která je slučitelná s předcházejícími charakteristikami a zlepšuje je
- optimální úroveň odpovídajících služeb veřejného zdraví a zdravotní péče, přístupných všem
- vysoký zdravotní stav (vysoké úrovně pozitivního zdraví a nízké úrovně nemoci)

Zdravá města, obce, regiony
České republiky

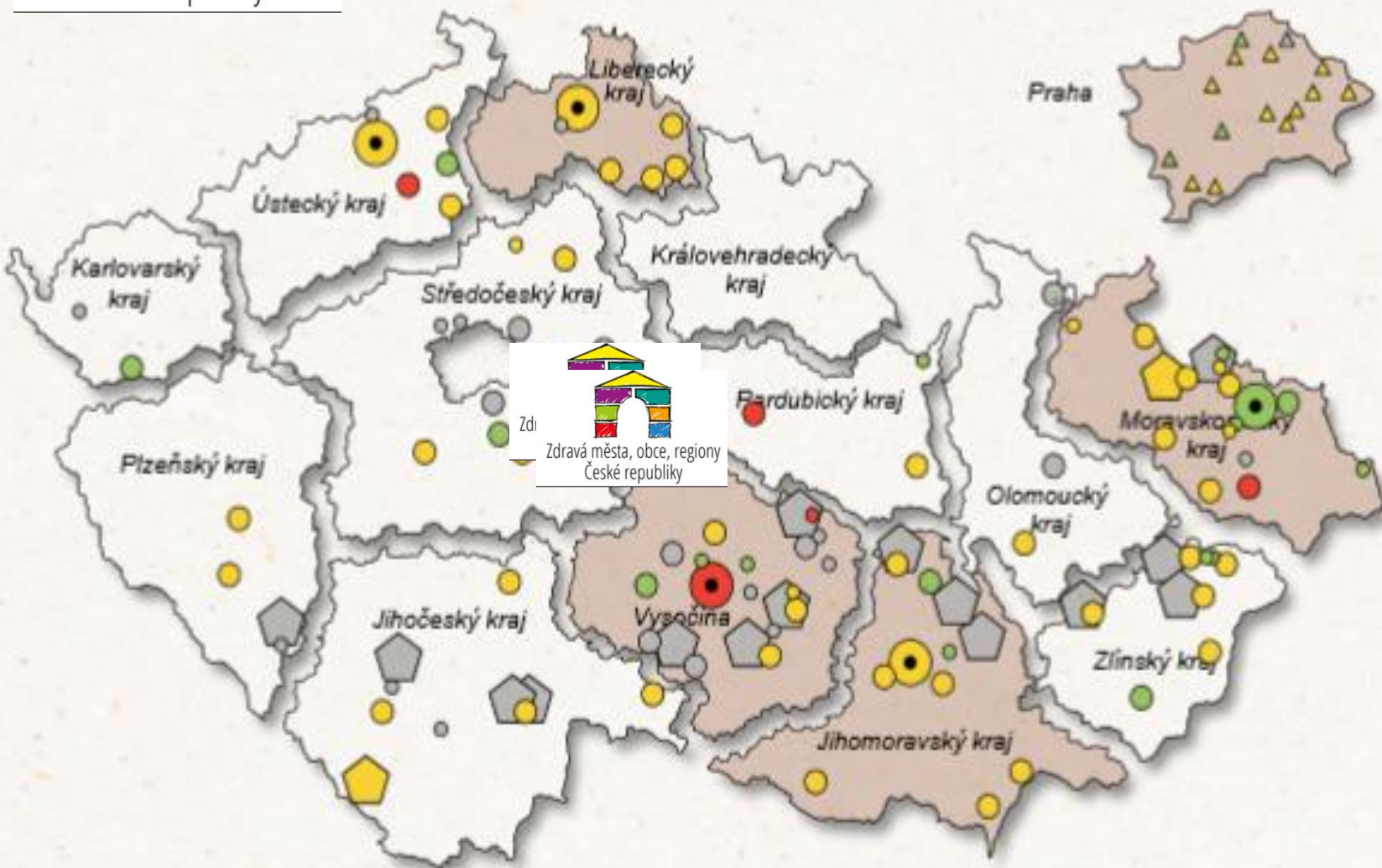
Národní síť zdravých měst NSZM

- Mezinárodní projekt „Zdravé město (region, obec), patronem Světová zdravotnická organizace při OSN (WHO) od r. 1988
- 1988 Evropská síť zdravých měst WHO- dnes 100 vlajkových měst, 30 národních sítí, celkem cca 1400 měst
- 1994 vznik české NSZM – založena 11 městy
- Členové NSZM ČR k 1. prosinci 2018: 131 členů, s regionálním vlivem na 2109 měst a obcí s 5,39 miliony obyvatel (51 % populace ČR)
- Metodou práce často místní Agenda 21, metoda kvality veřejné správy, kvalita strategického plánování a řízení s ohledem na udržitelný rozvoj a podporu zdraví, aktivně se ptají svých obyvatel na jejich názory, zapojení do rozhodování (participace)

Zdravá města, obce, regiony
České republiky

Členové NSZM

Kraje, mikroregiony, MAS, města, městské části, obce

Struktura NSZM a projekty

- Statutární zástupci:
Mgr. Petr Hermann, předseda Rady NSZM
Ing. Petr Švec, ředitel (národní koordinátor progr. ZM)
- Právní forma a registrace:
Zájmové sdružení právnických osob.
- Některé projekty: - Spolupráce obcí ke zvýšení kvality veřejné správy za pomoci metody MA 21
zdroj: ESF, Operační program Zaměstnanost
 - Energy Cities - Propagace Paktu starostů a primátorů v členských zemích EU
zdroj: Energy Cities ve spolupráci s Evropskou komisí -
 - Databáze strategií - podpora pro udržitelný rozvoj a strategické řízení; zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

Mezinárodní souvislosti

- 1988 projekt WHO Zdravé město
- Agenda 21, kap. 28 (MA 21 do r. 1996)
- Aalborgská charta 1994
- Aalborgské závazky 2004
- Zdraví 2020 OSN-WHO z r. 2012
- Agenda 2030 OSN a SDGs 2015 (cíl 11)
- Baskická deklarace udržitelných měst Evropy 2016
- Kodaňská deklarace pro Zdravá města r. 2018
- VII. fáze programu Zdravé město WHO na období 2019-2024

VII. Fáze programu Zdravé město WHO

- Investice do lidí a jejich znalostí a dovedností
- Navrhování prostředí měst, které pozitivně ovlivňuje zdraví a kvalitu života
- Zapojování obyvatel a partnerství
- Zvyšování prosperity komunit
- Rovný přístup ke statkům a službám
- Bezpečné, odolné a inkluzivní komunity
- Ochrana prostředí, včetně udržitelné spotřeby a výroby

Návazný vývoj v České republice

- 2017: Strategický rámec Česká republika 2030
- 2017: NSZM se stává kolektivním členem ICLEI - globální sítě místních (a regionálních) (samo)správ pro udržitelnost, sdružující přes 1750 členů
- 2018: Implementační plán Strategického rámce Česká republika 2030
- 2018: Implementace Agendy 2030 v České republice
- Informace o strategiích: www.databaze-strategie.cz

Předpoklady členství v asociaci NSZM

- zastupitelstvo města **schválí členství v NSZM ČR**
- zastupitelstvo města **schválí Deklaraci Zdravého města**
- zastupitelstvem je pověřen odpovědný politický zástupce města - "**politik programu Zdravé město**"
(jedná se o zástupce vedení radnice: starosta / místostarosta / radní)
- je stanoven pracovník úřadu, který bude v kontaktu s NSZM a bude odpovídat za odborně správnou realizaci - "**koordinátor programu Zdravé město**"

Používání nástrojů kvality

- MA 21
- Benchmarking
- CAF
- EFQM
- EMAS
- ISO řada 9000, 12 000
- Nyní ISO/DIS 37106 - Udržitelná města a komunity - Průvodce vytvářením strategií pro chytrá města a komunity
- Města plnící kritéria pro MA 21 či jiné nástroje kvality nemusí vstoupit do NSZM

Důležité výstupy práce NSZM

Místní Agenda 21 v ČR

- Ucelený systém vzniklý na základě zkušeností a aktivit Zdravých měst, sdružených v NSZM a spolupráce mnoha dalších institucí: MŽP, MMR, MV ČR, CENIA, Centra pro otázky ŽP UK, ...
- Kritéria MA 21 jsou schvalována Radou vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR)
- Zásady MA 21 schvaluje pracovní skupina při výboru pro udržitelné municipality RVUR
- Ze zásad vychází Metodika hodnocení udržitelných měst
- Procesy a výsledky hodnocení probíhají s využitím elektronické Databáze MA 21

Základní celostátní strategie vztahující se k MA 21

- Strategický rámec ČR 2030
- Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR 2014-2020
- Koncepce podpory místní Agendy 21 v ČR (2012-2020)
- Akční plán ke Koncepti podpory MA 21 v ČR (2016-2018), nyní nový

Sady kritérií a kategorie MA 2 I

- Rozlišení typů : - malá obec (do 2000 obyv.)
obec
(městská část)
mikroregion
kraj
MAS
Ostatní – ti jen v kat. 0
- Jsou 4 sady kritérií pro jednotlivé kategorie:
D – začátečníky, C-mírně pokročilé, B – pokročilé, A – nejvyšší úroveň;
ještě jsou zájemci – 0 s minimem kritérií
- Každá kategorie má vlastní kritéria a jasně měřitelné ukazatele, hodnotící úroveň realizace procesu
- Plnění kritérií sleduje CENIA, projednává PS MA 2 I

Vývoj metodik hodnocení udržitelnosti

- Nejprve připravena I. metodika pro města
- V současnosti zvlášt' pro městské části, MASy, malé obce, kraje
- Navrhuje je expertní tým organizovaný Centrem pro otázky ŽP s participací hodnocených, schvaluje PS MA 2I při výboru pro udrž. municipality RVUR
- Metodiky hodnocení slouží pro samohodnocení/audity návodnými otázkami a indikátory, i pro následné posouzení experty
- Pak následuje obhajoba a rozhodnutí PS MA 2I zda municipalita splnila příslušnou kategorii

Hodnocená témata UR

1. Správa věcí veřejných a územní rozvoj
2. Životní prostředí
3. Udržitelná spotřeba a výroba
4. Doprava a mobilita
5. Zdraví
6. Místní ekonomika a podnikání
7. Vzdělávání a výchova
8. Kultura a volný čas
9. Sociální prostředí
10. Globální odpovědnost

- Témata vznikla adaptací Aalborgských závazků (2004)

Hodnocení životního prostředí města

- 2.1: Kvalita vod, šetření vodou a efektivnější využívání vody
- *Indikátor 2.1.A Celková spotřeba vody* v domácnostech
- *2.1.B Čištění odpadních vod*
- *2.1.C Nakládání s dešťovými vodami*
- 2.2: Podpora a zvyš. ekol. stability krajiny a biol. rozmanitosti na správním území obce, rozšiřování péče o vymezená přírodní území a zelené plochy
- *Indikátor 2.2.A: Invazní druhy rostlin*
- *2.2.B Koeficient ekologické stability*

Hodnocení životního prostředí města

- 2.3: Kvalita a ochrana půdy, podpora udržitelného zemědělství a lesního hospodářství
- *Indikátor 2.3.A Zábory zemědělské půdy*
- 2.4: Kvalita ovzduší
- Indikátor 2.4.A Koncentrace polétavého prachu (PM₁₀ nebo PM_{2,5})
- 2.4.B Sledování koncentrací látek znečišťujících ovzduší
- 2.4.C *Izolační zeleň*
- 2.4.D *Ochrana před prašností*

Hodnocení dalších oblastí s velkým vztahem k ŽP

- 1B Územní rozvoj: zvl. 1.9 Přípravenost na důsledky globální změny klimatu
- 3 Udržitelná výroba a spotřeba
 - 3.1 Udržitelná spotřeba města
 - 3.2 Odpadové hospodářství
 - 3.3 Hospodaření s energií
 - 3.4 Udržitelná výstavba (udrž. stavebnictví)
- 4. Doprava –zvl.4.5 Snižování vlivu dopravy na ŽP a zdraví obyvatel
- 5. Zdraví: zvl. 5.1 Integrace zdravotních hledisek do plánování a rozhodování
- 10. Globální odpovědnost: zvl. 10.3 Přístup města ke zmírnění klimatických změn

Webové portály k NSZM a MA 2I

- Galerie udržitelného rozvoje
www.udrzitelne-mesto.cz
- Metodika NSZM
www.metodika.zdravamesta.cz
- DataPlán www.dataplan.cz
- Databáze strategií www.databaze-strategie.cz
- CENIA <https://www.cenia.cz>
- MA 2I <https://ma2i.cenia.cz>
- Zdravá města:
<https://www.healthycities.cz>

Přínosy členství v NSZM

- zastřešení významnou mezinárodní autoritou (OSN-WHO)
- principy a doporučení EU a OSN pro kvalitní rozvoj
- informace, služby k finančním zdrojům (dotace, fondy EU)
- síťová spolupráce, výměna zkušeností v ČR i zahraničí
- pomoc při zpracování a řízení kvalitní strategie rozvoje, zdravotních plánů apod.
- pomoc při rozvíjení participačních nástrojů
- spolupráce s mnoha odbornými partnery v ČR i zahraničí
- vizitka vůči zahraničí a návštěvníkům

Pozvánka na Letní školu ZM

Škola Zdravých měst

LÉTO 2019
ÚVODNÍ SEMINÁŘ

středa, 5. června 2019

TÁBOR

HOTEL PALCÁT. 9. května 2471

- **Přijďte** ochutnat atmosféru Zdravých měst a regionů.
- **Poslechněte si** aktuality v oblasti veřejné správy a udržitelného rozvoje.
- **Sdílejte** dobrou praxi a ukázkové aktivity místních samospráv.
- **Poznejte** odborné partnery a možnosti spolupráce s nimi.

Úvod, hostitelské město se představuje

10:00

–

10:45

Asociace Zdravých měst, obcí a regionů – uvítání

Petr Hermann, předseda Národní sítě Zdravých měst ČR

Uvítání a představení hostitelského města Tábor

Štěpán Pavlík, starosta města

Václav Klecanda, 1. místostarosta, politik Zdravého města a MA21

Lubomír Šrámek, tajemník městského úřadu

Dobrá praxe: Alternativní pohony v komunální technice

Michal Polanecký, Technické služby Tábor, s.r.o.

registrace@nszm.cz